

LUNDS
UNIVERSITET

Klimataktivism för vem?

En frameanalys av hur Extinction Rebellion formulerar problem,
orsak, och lösning

Amanda Gärdebring

Kandidatuppsats I Humanekologi, HT 2019

Handledare: Johan Pries

Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi
Lunds Universitet

Abstract

This thesis examines the international climate movement, Extinction Rebellion. Since its establishment, it has been the topic of considerable media criticism, where several groups believe that they are not politically inclusive. This study seeks to show how their portrayal of themselves and their politics is not a neutral discursive terrain, but has political implications. Using frame analysis as its method this thesis examines how Extinction Rebellion formulates the problem, cause, and solution of the climate emergency problem. This is analyzed based on theories of identity, frame and a debate about particularism and universalism. The results show that through their creation of universal truths and abstract identities, they fail to recognize certain particularities and social attributes which excludes subjects who are not ready to renounce these attributes in favor of the abstract identity. Attempts to represent everyone leads to criticism of those who do not see their interests as integrated, and the movement fails to stand in solidarity with certain political struggles, which might explain the extensive media criticism that has been made.

Nyckelord: Extinction Rebellion, framing, climate, social movement, universalism, identity

Antal ord: 9173

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.1.1	Extinction Rebellion	1
1.1.2	Kritik mot Extinction Rebellion.....	2
1.2	Syfte och frågeställningar	2
1.2.1	Avgränsning.....	3
1.3	Tidigare forskning.....	3
2	Teoretiskt ramverk.....	5
2.1	Vetenskapsteoretisk kontext	5
2.2	Produktion av identitet.....	5
2.3	Universalism och partikularism	6
2.4	Frameteori	8
3	Metod och material	10
3.1	Metodologisk kontext	10
3.2	Frameanalys	10
3.3	Urval av material.....	11
4	Analys	13
4.1	'Diagnostic framing'	13
4.1.1	Problemet är naturvetenskapligt	13
4.1.2	Orsaken är politisk	16
4.2	'Prognostic framing'	17
4.2.1	Lösningen är folket	17
4.2.2	Medborgarförsamlingen.....	19
4.3	Sammanfattning	21
5	Slutsats.....	23
6	Referenser	24
6.1	Elektroniska referenser	25

1 Inledning

Den här undersökningens fokus kommer riktas mot klimatrörelsen Extinction Rebellion. Den relativt nyetablerade rörelsen påbörjade sin politiska kamp år 2018 i Storbritannien och fick snabbt spridning globalt. De har blivit oerhört omskrivna i mediala sammanhang, där även kritik framkommit av grupper som inte känner sig hörda genom deras aktivism. Denna uppsats undersöker därför deras hemsida genom hur de i sina grundläggande utsagor själva ramar in klimatproblemet, dess orsak och potentiella lösning. Undersökningen vill därmed visa på hur deras porträttering av sig själva och sin politik inte är en neutral diskursiv terräng, utan har politiska implikationer. I detta avsnitt kommer inledningsvis rörelsen skildras, följt av en redogörelse för den mediala kritiken. Med hänsyn därtill beskrivs undersökningens syfte och frågeställning, och avslutningsvis redogörs för tidigare forskning på området.

1.1 Bakgrund

1.1.1 Extinction Rebellion

Extinction Rebellion är en internationell klimatrörelse med rötter i England, Storbritannien. Deras första politiska aktioner inträffade den 31 oktober 2018 på Parlamentstorget i London för att ”förklara uppror mot staten”¹. Handlingarna vann stor publicitet nationellt och internationellt och rörelsen de är nu aktiva i över 60 länder och har 350 lokalgrupper (Extinction Rebellion 2019; Extinction Rebellion⁵ 2019). De har anammat strategin om ickevåldsmotstånd och civil olydnad, och menar att konventionella tillvägagångssätt såsom namninsamlingar, lobbying och protester har misslyckats eftersom starka politiska och ekonomiska intressen står i vägen för förändring. Metoden för samhällsförändring, civil olydnad, är en form av motstånd som går ut på att öppet och utan våld trotsa en av myndigheterna fastställd lag som uppfattas som orättvis. Här för att uppmärksamma klimatnödläget och risken för ekologisk kollaps (Extinction Rebellion² 2019). På deras officiella hemsida beskriver de sig som följande: “Extinction Rebellion is an international apolitical network using non-violent direct action to persuade governments to act justly on the Climate and Ecological Emergency.” (Extinction Rebellion¹ 2019). Rörelsens mål är att mobilisera 3,5 % av den totala befolkningen att utföra dessa aktiviteter, genom vilket de tänker att önskad förändring kan förverkligas (Guardian 2019). Mot bakgrund av att de varit så omskrivna i mediala sammanhang och kan tänkas ha stort inflytande över klimatkurser blir de intressanta föremål för

¹ Genomgående är begreppet staten en översättning av engelskans ”government”, uttryckt definierat som den lagstiftande makten

undersökning, även om det mediala utrymme de tilldelats har inte alltid varit i positiv dager.

1.1.2 Kritik mot Extinction Rebellion

Extinction Rebellion har sedan dess etablering varit föremål för påtaglig medial kritik, där flera grupper menar att de på olika sätt inte är inkluderande i sin politiska formulering. Kritiska röster menar att Extinction Rebellion inte markerar den roll som den globala kapitalismens ekonomiska system spelar i klimatkrisen, och således inte betonar sambanden till sociala orättvisor (Dhillon 2019; Gayle 2019; Fiennes 2019; Shand-Baptiste 2019). De menar att miljöproblem är mänskliga problem; om klass och rasism som skapats och förvärrats av kapitalistiska strukturer (Rahman 2019; Shand-Baptiste 2019). I Storbritannien utsätts fattigare områden för mer utsläpp, och påverkas i högre grad av klimatkrisen (Gandhi 2019; Rahman 2019; Garraway 2019; Bell 2019). Extinction Rebellion kritiserar för att vara formgiven för medelklassen, och inte återspegla landets mångfald (Akec, 2019; Fiennes 2019). De beskriver klimatproblemen som framtida, men de som står inför en vardag omgiven av fattigdom har inte förmånen att tänka på framtiden (Akec, 2019; Rahman 2019; Shand-Baptiste 2019). Ungdomspolitikern och aktivisten Athian Akec säger att misslyckandet att stå i solidaritet med dessa politiska kamper skapar en känsla av frånkoppling. Han menar att det inte räcker att fasa ut fossila bränslen, utan att visa hur framtiden de står för också är rättvis (Akec, 2019).

Aktivisten Natalie Fiennes säger att den apolitiska hållningen är bristande och att klimatpolitiken inte kan skiljas från politik eftersom det handlar om vem som har makt och vilka liv som ges värde och vilka som utelämnas (Fiennes 2019). Det finns också en viss skepsis angående vilka som kommer medverka i rörelsens tänka medborgarförsamling (Aarjan 2019). Kritik har riktats mot att Extinction Rebellions strategier om civil olydnad inte är möjliga för de som särbehandlas av polisen, att deras taktiker glorifierar arrest, och att sättet genom vilket förhåller sig till polisen – där de skickat blommor till polishuset där människor dött i arrest – är exkluderande (Fraser 2019; Akec, 2019; Fiennes 2019; Shand-Baptiste 2019). Trots det omfattande mediala intresset och att Extinction Rebellion av flera bedöms vara oförmögna att inkorporera ett makt- och rättviseperspektiv i sina klimatanalyser, har rörelsen ännu inte varit föremål för vetenskaplig prövning i proportionerlig utsträckning. I den här undersökningen ställs därför Extinction Rebellion och deras egna utsagor i centrum, vilket specificeras ytterligare i nedanstående avsnitt.

1.2 Syfte och frågeställningar

Denna undersöknings syfte och frågeställning tar sin utgångspunkt i de kritiska debatterna, där det blandade mottagandet bjuder in till en rad kritiska frågor. Merparten av den kritik som redogjorts för utgår från enskilda episoder som beskriver hur rörelsen inte är inkluderande i sin politiska formulering. Denna uppsats syfte är därför att undersöka hur Extinction Rebellion, i ett antal nyckeltexter på deras hemsida, hanterar och beskriver klimatkrisen, dess orsaker

och föreslagna lösningar, för att förstå deras svårigheter att förankra sin kamp i specifika grupper. Medelst frameanalys som metod ämnar undersökningen därmed visa på hur deras porträttering av sig själva och sin politik inte är en neutral diskursiv terräng, utan har politiska implikationer. Med avstamp i ovannämnda kritiken mot Extinction Rebellion, ämnar undersökningen förstå om rörelsens berättelser ger skäl till den kritik som framförts. Frågan som ligger till grund för uppsatsen, operationaliseras i mer specifika frågeställningar med hjälp av de kategorier som presenteras i teori- och metodavsnitten. De grundar sig i hur Extinction Rebellion beskriver klimatnödläget och sin aktivism. Den forskningsfråga jag utifrån det ställer är således:

- Hur formulerar Extinction Rebellion problemet, orsaken och lösningen?

1.2.1 Avgränsning

Beträffande den rumsliga avgränsningen har Extinction Rebellion etablerat sig i flertal länder globalt, men för att göra det hela greppbart kommer analysen utföras med fokus på rörelsen i dess ursprungsland Storbritannien. En generaliserbarhet bortanför de tidsliga och rumsliga dimensionerna i urvalet eftersträvas inte, även om urvalet kan betraktas säga någonting om rörelsen i stort eftersom de vilar på samma grunder. Extinction Rebellion är en rörelse med många undergrupper och interna motsättningar, och syftet är inte att överföra det jag finner som åsikter hos rörelsens alla medlemmar. Inom ramen för undersökningen är syftet snarare en förklarande ambition av hur rörelsens framing av problem-, orsak-, och lösningsformuleringar kan höra samman med den framförda kritiken. Slutligen medges att analysen delvis är en produkt av min egen förförståelse och subjektiva tolkning och bör därför betraktas som en förmedling av denna. Forskningsideal om intersubjektivitet består här i transparensen och analysmotivering, snarare än anspråk på objektiv resultatproduktion.

1.3 Tidigare forskning

Eftersom Extinction Rebellion är en ny rörelse har ännu ingen fackgranskad, vetenskaplig forskning hunnits publiceras om organisationen, men den samhällsvetenskapliga forskningen om sociala rörelser i allmänna termer är omfattande (se till exempel, Tilly 2002, 2004; Tilly och Tarrow 2007; Tarrow 2003, 2011, 2018). Att redogöra för denna forskning är inte möjligt men inledningsvis ges en kortare introduktion av sambandet mellan sociala rörelser kopplat till rättvisa och miljö- och klimatfrågor. Sidney Tarrow är en portalgestalt inom historisk-sociologisk forskning om sociala rörelser. Enligt hans beskrivning är en social rörelse en social organisering av gemensamma syften och mål som samordnas i kampanjer i varaktig interaktion med motståndare och eliter (Tarrow 2011:8–9). Det som ligger till grund för alla sociala rörelser är kontroversiell kollektiv handling. Handlingen ses som kontroversiell när den utförs av vanliga människor (alltså personer som saknar regelbunden tillgång till representativa institutioner) som agerar i konfrontation mot bättre utrustade motståndare eller stater (Tarrow

2011:7–8) De grundläggande egenskaperna för sociala rörelser är således att sätta upp kollektiva utmaningar och gemensamma syften för att sedan bygga solidaritet genom kollaktiva identiteter (Tarrow 2011:8). Enligt den definitionen går klimatrörelser inom sociala rörelser.

På senare tid har relationen mellan klimat och miljö kvalitet å ena sidan och social rättvisa å andra sidan blivit en alltmer diskuterad fråga bland rörelseforskare. Oavsett var i världen miljöförstöring sker är de nästan alltid kopplade till frågor om rättvisa, rättigheter och människors livskvalitet i bredare mening. Torras och Boyce (1998) har visat att länder med likvärdig inkomstfördelning, större medborgerliga friheter och politiska rättigheter har högre miljö kvalitet (mätt i lägre koncentrationer av luft och vattenföroreningar, tillgång till rent vatten och sanitet). På samma sätt fann de i en undersökning av USA:s delstater att större ojämlikheter i maktfördelning (uppmätt genom röstdeltagande, skatträttvisa, tillgång till vård och utbildningsnivå) hör ihop med högre nivåer av miljöbelastning, högre frekvens av spädbarnsdödlighet och för tidiga dödsfall. Högt segregerade stater i form av inkomst, klass och etnicitet har högre nivåer av farliga luftföroreningar. Miljöproblem påverkar fattiga oproportionerligt, och denna ojämlika distribueringen av miljöföroreningar förvärras av det faktum att fattiga nationellt och globalt sett bidragit minst till dessa föroreningar. Miljörättsrörelsens framväxt i USA på 1980-talet svarade på dessa orättvisor (Agyeman et al. 2002:77–78). Miljörättsrörelser möter ett brett spektrum av frågor. De vill få den bredare miljö rörelsen och samhället att omdefiniera ”miljön” till att inte bara inkludera ”naturen” utan även urbana samhällen, och erkänna sambanden mellan miljöskador och orättvisa (Sicotte – Brulle 2018:25,32). Huvudargumentet är således att frågor om miljö och klimat inte går att separera från frågor om rättvisa, och att det borde lyftas inom klimataktivismen (Sicotte – Brulle 2018:32).

Jethro Pettit har beskrivit det som att det finns motstridiga mål mellan olika klimatrörelser. Han anser att ett fokus för rörelser i globala nord främst koncentrerat sig på klimatförändringar mer uteslutande som en miljöfråga, med miljöorganisationer och forskare som fokuserat på vetenskapliga och tekniska lösningar som utsläppskontroll och kolkrediter. I globala syd har klimatförändringarna mer framkommit som en fråga om hållbar utveckling, vars lösningar ses som oskiljbara från större frågor om fattigdom, handel och globalisering. Det fundamentala argumentet för rättvisa har varit att fattiga människor inte ”väntat på vetenskapen” för klimatförändringarna, utan har levt dess konsekvenser (Pettit 2004:102). Tidigare forskning visar alltså att vissa rörelser, med hänsyn till den starka kopplingen mellan klimat-, miljö kvalitet och orättvisor som påvisats, kommit att omförhandla vad som bör finnas inom ramen för klimataktivism. Undersökningen om hur Extinction Rebellion porträtterar sin aktivism genom klimatnödlägets problem-, orsak-, och lösningsformulering bör förstås inom ramen av den debatten. I nästkommande kapitel introduceras de teorier som hjälper mig besvara den empiriska frågeställningen.

2 Teoretiskt ramverk

2.1 Vetenskapsteoretisk kontext

De teoretiska och metodologiska utgångspunkterna i undersökningen förutsätter filosofiska premisser angående språkets roll i den socialt konstruerade världen. Beträktningsättet avfärdar objektiva sanningar i bemärkelsen att den enskilde betraktaren kan frigöra sig från sin individuella förförståelse. Våra världsuppfattningar ses som produkter av våra sätt att kategorisera världen vilka är historiskt och kulturellt präglade. Fenomen tillskrivs mening utifrån olika perspektiv som pekar ut olika handlingar som möjliga och relevanta i situationen. Diskursivt handlande är en form av socialt handlande som bidrar till att konstruera den sociala världen och därmed bevara vissa sociala mönster. Kunskap frambringas i social interaktion där gemensamma sanningar byggs upp om vad som är rätt och fel. I en given rumslig och tidlig kontext blir vissa former av handling naturliga och andra otänkbara, och den sociala konstruktionen av sanning och kunskap får därmed konkreta sociala konsekvenser. Att verkligheten inte är naturlig eller förutbestämd innebär inte att den fysiska verkligheten som sådan inte existerar, men att våra sätt att uppfatta den endast blir meningsfull genom språkliga betydelsestrukturer. Därför bör verklighetsuppfattningar sökas i språket, här hur Extinction Rebellion ramar in sitt politiska innehåll som får konsekvenser för graden av samhälleligt hänsynstagande till olika specifika grupper i bekämpandet av klimatförändringarna. På vilka sätt rörelsen har svårt att förankra sin kamp hos vissa grupper hänger samman med framgångens identitetsskapande (Winther-Jørgensen – Phillips 2000:10–12, 15–16).

2.2 Produktion av identitet

Genom de sätt Extinction Rebellion framställer klimatfrågans problem, orsak och lösning formar de en viss kollektiv identitet som får konsekvenser i vilka som kommer ansluta sig till deras politiska kamp. Därför används teorier om identitet och gruppbildningar som del av mitt teoretiska ramverk för att förstå deras svårigheter att förankra sin kamp i specifika grupper. Rörelser är kopplade till politiska krav och samhällsförändringar (Tarrow 2011:8–9), men de utgår från och skapar identitet (Melucci 1992). Det finns det en stark relation mellan identitet och kollektiv handling. Identitet här hänvisar till processen genom vilken sociala aktörer känner igen sig som en del av en bredare gruppering, och utvecklar känslomässiga kopplingar därtill. Dessa grupperingar behöver inte definieras med hänvisning till specifika sociala egenskaper såsom klass, kön eller etnicitet, och inte heller med hänvisning till specifika organisationer (även om de ofta definieras så). Kollektiva

identiteter kan också baseras på delade attityder, världssyner, livsstilar eller delade erfarenheter av handling (della Porta – Diani 2006:91–92).

Inom diskursanalytiska förståelser av identitet betonas hur identitet uppstår genom att ideella subjekt ”interPELLERAS” diskursivt. Interpellation betecknar den process varigenom språket konstruerar en social ställning för individen som genom att anta positionen som mottagare blir ett subjekt. Individer interPELLERAS (försätts) i olika positioner (identiteter) bestämt av diskurserna, vilka genererar särskilda förväntningar om uppförande (Laclau – Mouffe 1985:115). Subjektet ses som fragmenterat och kan inta olika subjektspositioner i olika diskurser (Winther-Jørgensen – Phillips 2000:48–49).

Gruppbildning uppfattas efter samma ovannämnda principer, men ses även som en reducering av möjligheter genom att människor konstitueras som grupp genom att vissa identitetsmöjligheter framhävs som relevanta och andra ignoreras (Winther-Jørgensen – Phillips 2000:51–52). Det handlar om vem som interPELLERAS och på vilka grunder. Identitetsbyggnad är en viktig komponent i sociala gruppbildningsprocesser genom vilka individer ger mening till sina upplevelser. Genom produktion av identitet definierar och omdefinierar individer sina handlingsmöjligheter. Identiteter är ofta personliga och politiska projekt där vi deltar (della Porta – Diani 2006:92). Identitetsproduktion är en väsentlig komponent i kollektiv handling genom skapande av förtroendeförhållanden och upprättande av mål. Det är genom den processen enskilda eller kollektiva aktörer tillskriver specifik mening till sina egenskaper, livsvillkor, och systemet för sociala relationer de är inbäddade i (della Porta – Diani 2006: 92). Identitetsbygge är intressant för min frågeställning, eftersom den kollektiva identiteten – som Extinction Rebellion formar utifrån uppfattningar av sig själva och frågor kring klimatet, samt hur de agerar och mobiliserar sin aktivism – har och göra med vilka grupper som kommer känna sig hörda och vilja ansluta sig till deras politiska aktiviteter.

2.3 Universalism och partikularism

För att förstå hur Extinction Rebellion ramar in sin politiska aktivism, menar jag att det går att läsa mycket utifrån en debatt om relationen mellan det partikulära och det universella. Diskussionen om universalitet och partikularitet figurerar i en rad debatter om modernitet, liberalism och politik. Ett viktigt bidrag är Immanuel Wallersteins kritik av moderniseringsteorin, en teoribildning i utvecklingsteori och kulturell evolution som menar att det finns ett universellt sätt genom vilket olika typer av samhällen moderniseras i flera faser. Universalism är föreställningen att det går att göra vissa generaliseringar som är universella, alltså allmängiltiga och oberoende av tid och rum. Partikularism är i motsats föreställningen att sådana universella drag inte existerar (Wallerstein 2005: 150–158). Litteraturteoretikern och filosofen Gayatri Chakravorty Spivak talar om universalism i relation till globalisering. Hon säger att skapandet av det globala som en plats för styrning historiskt sett inte en neutral handling, utan formas av vissa specifika grupper kopplat till västerländsk kolonialism men framställs som ett rum tillgängligt för alla på samma villkor. Det globala är själva idén om en maktordning bortom det

partikulära, alltså lokala, med förmåga att tala för det universella (Spivak 2013: 3–4,10; Jazeel 2011: 87–88).

Framförallt har debatten om universalism berört hur olika politiska projekt, ideologier och subjekt konstruerats diskursivt som förespråkare för universella värderingar och det allmännas intressen, i motsats till enskilda gruppers partikulära erfarenheter och intressen. Exempelvis skriver den feministiska kulturhistorikern Joan W. Scott i artikeln *French Universalism in the Nineties* om feministers försök att omkonstruera den franska universalismen som sågs som republikens fundamentala värde (Scott 2004: 32–33). Konceptet vilade på två relaterade abstraktioner: av individen och nationen. Nationen sågs inte som en återspeglning av samhällets skilda realiteter, utan som ett uttryck för folkets gemensamma vilja där varje enskild medborgare kunde representera nationen eftersom de sågs som separerade från sina sociala attribut såsom yrkesprofession, välstånd, eller religion. Eftersom individer sågs som abstrakta var de likvärdiga och utbytbara, och gemensamt hade de den oberoende rationalitet som det politiska livet ansågs bero på (Scott 2004: 33–34). Abstraktionerna av individen och nationen utgav ett löfte om universell inkludering i det politiska livet där alla individer kan betraktas som medborgare eftersom man bortser från de attribut som skilde dem åt. Vidare lyfter Scott fram Étienne Balibar, som menar att abstrakt individualism förstår sig själv som en fiktiv universalitet: människans gemensamma natur är inte på förhand given, utan skapas när de blir förmedlare av ett större och mer abstrakt mål. Enligt den definitionen vilar inte universalism på totalt uteslutande av det partikulära, men på en socialt eller politiskt överenskommen likgiltighet inför vissa attribut (Scott 2004: 34–35).

Bekräftande av universella principer osynliggör diskursiva maktordningar. Om nationen inte är partikulär läggs ansvaret för att anamma de 'universella' idealen helt på de 'partikulära' grupper som missgynnas av maktordningen. Framställningar av den vanliga människan, eller alla människor, talar likväl till en viss typ av människa; i Scotts artikel till män men inte kvinnor. Uteslutningen av kvinnor antydde att det kan finnas andra uteslutningar också, eftersom den representerade individen visade sig vara en uppsättning partikulariteter (Scott 2004: 41). I liberal, modern politik är det ett starkt kort att konstruera vissa saker som tillgängliga för alla och i allas intressen, och andra saker som särintressen för partikulära grupper, men även det universella har en partikulär historia. Statsvetenskapsprofessorn Wendy Brown har skrivit om dessa universella löften, som har en geografisk och demografisk partikulär härkomst i Europa (Brown 2001:3–6). Dess abstraherande av subjektet är typiska för moderniteten och intensifieras av liberal och kapitalistisk politisk ordning. Subjekten ses som fria, och likvärdiga i statliga och juridiska sammanhang. Människor existerar abstrakt genom medierad röstning och representation, och den politiska representationen av skillnader blir ett sätt att disciplinera dessa skillnader (Brown 2004: 16–17). Denna teori hjälper mig att fråga vilka partikulära intressen, kultur, erfarenhet, diskurs eller identitet som framställs som den allmänna, som vem som helst, som tillgänglig för alla, i Extinction Rebellions retorik. De politiska formuleringarna ämnar jag undersöka genom diskursiv analys.

2.4 Frameteori

Ett vanligt sätt som sociala rörelser analyseras diskursivt är genom att studera så kallade 'action frames' som rörelser använder för att 'rama in' handlingar. Denna analys styrka är att den kan belysa de olika sätt som politiska handlingar påverkas av rörelsers politiska analyser, och kopplar därmed handling till mening. Först och främst vill jag klargöra att en adekvat översättning från engelskans 'frame analysis' som fullständigt fångar originalspråkets innebörd inte finns. Således används begreppen 'frameteori' och 'frameanalys'. Inom framing finns ingen enhetlig teori, men främst används av delar ur David A. Snow, Rens Vliegthart och Pauline Ketelaars *The framing perspective of social movements* eftersom de är centrala verk inom det här forskningsfältet. Artikeln bygger på Benford & Snow som var de som första att realisera framing i relation till sociala rörelser (della Porta – Parks 2014:21). Ursprungligen presenterades begreppet 'frame analysis' av sociologen Erving Goffman. I sin *Frame analysis: An essay on the organization of experience* ger han en analys av hur människor ser och förstår den sociala verkligheten genom frames (Lepistö-Johansson 2012:405). Analysen utgår från att människor uppfattar händelser utifrån olika förförståelse och antaganden, som i sin tur agerar frames för hur de upplever situationer (Goffman 1974: 8, 11). Med hjälp av "schematiska tolkningar" tillåts människor att "lokalisera, uppfatta, identifiera och etikera" olika händelser (Goffman 1974: 21, 26).

Applicerat på sociala rörelser erbjuder frameteori ett antal kärnfunktioner för att urskilja vad som ingår i en frame och vad som står utanför. De sammanbinder olika element så en viss sammansättning intressen förmedlas, snarare än andra (Snow et al. 2018:393). Framing är således den process genom vilken en kommunikationskälla konstruerar politiska frågor i egen favör. Man talar om 'collective action frames', vars främsta funktion är att skapa mobilisering: aktivera rörelsens anhängare och neutralisera dess motståndare. Identifieringen av dessa frames bidrar till en mer fullständig deskriptiv förståelse av en social rörelse (Snow et al. 2018: 395). Framgången att framkalla mobilisering hör samman med framingens tre kärnfunktioner: 'diagnostic framing', 'prognostic framing', och 'motivational framing'. 'Diagnostic framing' inbegriper identifiering av problemet och tilldelningen av skuld, och implicerar en typ av orättvisa. 'Prognostic framing' berör artikulationen av problemets lösningsformulering, samt strategi och taktik genom vilka lösningen bör utföras. Den sista framingmekanismen 'motivational framing' uppmanar till handling genom tät sammankoppling till mottagares känslor: genom framhävnings av problemets realitet; statushöjning av medverkande; och moraliska prioriteringar (Snow et al. 2018: 396–397).

Snow har föreslagit två diskursiva mekanismer genom vilka frames genereras och modifieras: 'artikulation' och 'elaboration'. 'Artikulation' utgör sammanlänknings av frågor och aktörer genom att koppla intressen och mål med potentiella anhängare. I kontrast är 'elaboration' ett sätt att accentuera och lyfta fram specifika händelser eller idéer snarare än andra. Ett sätt att förstå det empiriskt är att operationalisera det i termer av mängden diskursivt utrymme de tilldelas, alltså den totala volym ämnet ges i talade eller skriftliga diskurser (Snow et al. 2018: 397–398). Framingens effektivitet mäts genom hur de resonerar med målgrupper de riktar sig mot (Snow et al. 2018:401). Ketelaars' menar att frames som talar till

människors vardagliga upplevelser resonerar mer än abstrakta frames, och att resonansen är högre när en specifik aktör skuldbeläggs (Snow et al. 2018: 402). En utmaning när rörelser försöker vinna gehör hos potentiella anhängare är att eftersom framing ofta sker inom ett visst diskursivt fält med olika publik internt och externt, kan framing i hopp att resonera med vissa grupper, få motsatt effekt och undergräva resonansen hos andra (Snow et al. 2018: 403). Jag studerar Extinction Rebellions framing för det är ett lämpligt sätt att förstå hur de ser på deras egna organisation och dess roll i klimatrörelsen. I nästkommande kapitel ämnar jag, med avstamp i det teoretiska ramverket, precisera en metod för den vidare analysen.

3 Metod och material

För att besvara den empiriska frågeställningen används frameanalys, en metod som fokuserar på rörelers politik (Lepistö-Johansson 2012, s. 406). Där *frameteori* utgör de teoretiska ramverken på vilken operationaliseringen sedan bygger, erbjuder *framemetoden* mer handfasta och konkreta analysverktyg för det metodologiska tillvägagångssättet. Sociala rörelser ses inte bara som bärare av befintliga idéer och mening sprunget ur vissa händelser eller ideologi, utan betraktas snarare som produktiva i meningsskapande av olika fenomen och frågor. Vad än sociala rörelser försöker göra, vill de påverka hur människor förstår sin omvärld. De interaktiva aktiviteterna i samband med sådant meningsarbete har behandlats av flertalet forskare av vad som går under sociala rörelers framing (Benford 2005:37). Genom frameanalys som verktyg ämnar undersökningen utifrån nedan preciserade operationaliseringsfrågor granska Extinction Rebellions framing mot bakgrund av det teoretiska ramverket. Nedan presenteras de metodologiska överväganden som gjorts.

3.1 Metodologisk kontext

Undersökningen är en kvalitativ textanalys som med hjälp av diskursanalytiska verktyg genom noggrann läsning ämnar finna innehåll som döljer sig under ytan. Detta baseras på antagande att helheten är mer än summan av delarna. Mening och idéer ses som – åtminstone potentiellt – i konstant rörelse och förändring i tid och rum (Esaiasson et al. 2017:211–212,218). Enligt diskursanalytiska angreppssätt tillträder vi verkligheten genom språket varigenom vi producerar representationer av den (Bergström – Boréus 2012: 353–354; Winther-Jørgensen – Phillips 2000: 15). Syftet med diskursanalyser är ofta att undersöka samhällsliga maktrelationer över breda spektrum, allt från distribuering av makt till att avgöra frågor om legitimitet (Esaiasson et al. 2017:211–213). En del i den diskursiva praktiken är hur texten läses och i vilken social kontext detta sker (Fairclough 1992). Viktigt att poängtera är dock att uppsatsen inte ämnar teoretisera kring olika diskurser i debatten och blottlägga maktrelationer i den vida bemärkelse som redogjorts för ovan. Däremot ägnas undersökningen åt samma typ av granskning, och särskådar samma typ av fenomen som diskursanalyser syftar till att studera.

3.2 Frameanalys

Utgångspunkten för frameanalysen är som tidigare nämnt att samhällsfenomen inte har en given mening och kan således ramas in och tolkas olika. Framing har

betydelse för hur aktörer agerar mot fenomen, eller tar sig an särskild problematik. Härom finns en medvetenhet hos sociala rörelser och strategiska beslut fattas ofta i linje med hur de tror att fenomenet bäst paketeras för att övertyga medborgarna så de ansluter sig till deras uppfattning. Framingens innehåll är alltså centrala i frameanalysen: vilka frames som används för att beskriva en viktig fråga och vad de säger om vilka grundläggande idéer eller värderingar som är dominanta (Esaiasson et al. 2017:218). Man kan beskriva det som att frågor ”laddas” med olika meningar utefter betydelsen för aktörerna i fråga.

För att undersöka framingen ställs frågor till det utvalda materialet, och genom systematisk och likvärdig bearbetning ämnar jag besvara min frågeställning som här utvecklas med teoretiska och metodologiska analyskategorier (Esaiasson et al. 2017:212, 218–219). Eftersom mobilisering av 3.5% av befolkningen kan ses som Extinction Rebellions fundamentala mål för att skapa förändring, utformas frågorna för att omringa framingens kärnfunktioner. Den tredje funktionen behandlas inte ingående i analysen eftersom klimatkurser generellt redan innehar stark ’motivational framing’. Detta utgör den metodologiska ram som används för att analysera det empiriska materialet:

- Hur ramar Extinction Rebellion in klimatnödläget? Vilken sorts problem representeras det som och för vem?
- Hur ramar Extinction Rebellion in orsaken till klimatnödläget? Vem eller vad representeras som problemets orsak?
- Hur ramar Extinction Rebellion in lösningen till klimatnödläget? Vilka möjliga handlingsalternativ finns givet problemrepresentationen?

I analytiskt hänseende behandlas operationaliseringsfrågorna inte som oberoende av varandra, utan fungerar snarare som verktyg för att utröna hur kategorier som subjekt, erfarenheter, strategier och problem konstrueras som universella, och därmed relevanta och tillgängliga för alla grupper.

3.3 Urval av material

För att materialet inte ska bli överväldigande stort i volymmässiga termer, kommer det att avgränsas till rörelsens hemsida som fokus för analysen. Detta motiveras genom att den har en tydlig avsändare och kan betraktas som en grund för deras aktivism. Extinction Rebellion i Storbritanniens hemsida är också den internationella hemsidan, vilket gör den betydande för deras politiska aktiviteter. Hemsidan är det forum där bland de mest genomarbetade texterna för kommunicerande av deras åsiktbas påträffas. Det är en av deras främsta kanaler och mest lättöverskådliga platsen för bearbetad samling av information. Samtliga delar av hemsidan har behandlats som forum för analys: uttalande i videor, lagförslag, presenterad forskning, länkar etc. I analysen lyfts inte exempel från alla dessa delar, utan snarare det jag tycker är talande för diskursiva trender.

Urval och utmärkning är kärnan i all framing, som kan definieras som att ”välja ut vissa aspekter av en upplevd verklighet, för att utåt kommunicera dem på ett sådant sätt som främjar en särskild problemdefinition, orsakstolkning, moralisk utvärdering och/eller rekommenderad behandling för det specifika fallet” [egen översättning] (1993: 52). Eftersom samtliga observationer av verkligheten medför en tolkning av den är utförandet av undersökningen i sig en frame. Genom olika frames uppmärksammas olika saker. Således är jag medveten om de urval som görs i det empiriska materialet, genom vad som ringar in ställningstagande för att främja ett visst syfte: att besvara de empiriska frågeställningarna (Persson 2014: 53–54).

4 Analys

Mina forskningsfrågor berör hur Extinction Rebellion ramar in sitt politiska rörelsebygge, genom vad som i metodkapitlet rubriceras som 'action frames'. Jag har undersökt hur 'diagnostic' och 'prognosis action frames' är identitetsskapande för rörelsen. Vidare analyseras detta identitetsskapande inom deras 'action frames' för att se hur vissa begrepp och frågor konstrueras som universella, vilket implicit avfärdar frågor och begrepp utanför det universella och därmed bara blir relevant för partikulära grupper som måste ge upp sin särart för att fullt kunna delta i rörelsens sätt att läsa klimatfrågan. Vilka partikulära identiteter, erfarenheter o begrepp som konstrueras som universella påverkar vem som tilltalas, mobiliseras och har intressen i deras kampanjer, och vilka som faller utanför.

Hemsidan är konstruerad genom en rad olikheter som ibland kan tyckas motsägelsefulla. Dessa kan förklaras av att Extinction Rebellion är en rörelse i förändring, med olika röster som skildrat texterna (Extinction Rebellion 2019). Jag väljer att inte se detta som ett problem. Dels för att världen är komplex, och det framstår som allt för förenklande om inte det tas i beaktning, och dels för att det som står mellan raderna kommer fram i motsättningarna och blir således hjälpmedel för analysen. Vidare kommer forskningsfrågorna i den mån det är möjligt redogöras för separat för att göra dispositionen mer lättöverskådlig.

4.1 'Diagnostic framing'

Extinction Rebellion ställer de tre krav mot staten: "berätta sanningen" genom att förklara en klimat- och ekologisk nödsituation och samarbeta med andra institutioner för att kommunicera brådskan för förändring; "agera nu" för att stoppa förlusten av biologisk mångfald och uppnå målet om nettonollutsläpp av växthusgaser till 2025; och "gå bortanför politiken" där de vill att staten ska införa och låta sig ledas av en medborgarförsamling (Citizens' Assembly) för frågor om klimat och ekologisk rättvisa (Extinction Rebellion¹ 2019; Extinction Rebellion³ 2019). De två förstnämnda uppmaningarna rymmer formuleringar om problem och orsak, vad som inom frameteori kallas för 'diagnostic framing' som behandlas i de två kommande avsnitten. De besvarar frågeställningarna: 1. Hur ramar Extinction Rebellion in klimatnödläget? Vilken sorts problem representeras det som och för vem?; 2. Hur ramar Extinction Rebellion in orsaken till klimatnödläget? Vem eller vad representeras som problemets orsak?

4.1.1 Problemet är naturvetenskapligt

”We are facing an unprecedented global emergency. Life on Earth is in crisis: scientists agree we have entered a period of abrupt climate breakdown, and we are in the midst of a mass extinction of our own making.” (Extinction Rebellion³ 2019)

Vi står inför en global klimatkris, där jordens liv är i kris och massutrotning av arter sker under vårt ansvar. Citatet är hämtat under fliken ”the truth” varigenom Extinction Rebellion utser sig som innehavande av ”sanningen”. En överallt giltig sanning är definitionsmässigt universell, och det bjuder in till frågor om vad denna sanning hänvisar till. Under fliken “the emergency” skriver de som citeras nedan:

“The science is clear: It is understood that we are facing an unprecedented global emergency. We are in a life or death situation of our own making. We must act now.” (Extinction Rebellion⁴ 2019)

Vad som förklarar klimatnödläget finner vi alltså inom vetenskaplig forskning. Nödläget beskrivs utifrån de katastrofala effekter som kan komma att inträffa det mänskliga samhället och naturliga världen om de inte tas på allvar i tid. Det vi upplever nu är ingenting jämfört med framtiden om inte aktion tas. Förlusten av biologisk mångfald, stigande havsnivåer, ökenspridning, skogsbränder, vattenbrist, sämre skörd och extremväder är alla händelser som kan komma att påverka mänskliga rättigheter; miljoner människor på flykt; och ökad risk för konflikt och krig. Våra psykologiska välbefinnande och vår hälsa kompromissas och skadas således av vad som förklaras genom de mänskliga värdena bakom våra politiska och ekonomiska system och konsumentinriktade livsstilar (Extinction Rebellion⁴ 2019). Hur detta påverkar människan är dock förskjutet till framtiden, och de talar om kommande generationer för vilka problemen måste lösas. ”If you care about the future, you’re part of Extinction Rebellion” säger en medlem i en video. (Extinction Rebellion⁷ 2019; Extinction Rebellion² 2019). Visionen att skapa förändring för kommande generationer är uttryck för universalism som brett inkluderar alla i teorin, men har olika räckvidd i olika grupper. En planet, ett hot, ett system. Här finns inte mycket plats för skillnader eller motsättningar eller olika roller för olika grupper i motstånd.

I övrigt formuleras problemet som för den naturliga världen. Ett av deras grundkrav att ”agera nu” för att stoppa förlusten av biologisk mångfald och uppnå målet om nettonollutsläpp, är naturvetenskapligt formulerat (Extinction Rebellion¹ 2019; Extinction Rebellion⁴ 2019). I Extinction Rebellions logotyp, symboliserar den runda ringen planeten och timglasets varnar för tiden som rinner ut för den biologiska mångfalden och djurarters överlevnad (Extinction Rebellion⁶, 2019). De lyfter fram naturvetenskaplig forskning om arter som hotas och dör ut, om ekologisk degradering, havsförurning, smältande isar och torka. Det här går i linje med vad Jethro Pettit beskrev hur klimatrörelser i globala nord främst koncentrerat sig på klimatförändringar som en miljöfråga, med vetenskapliga lösningar som utsläppskontroll och kolkrediter. Utifrån frameteori kan man säga att det sker en typ av ”elaboration”, genom vad som ges det diskursiva utrymmet. Problemet accentueras genom naturvetenskaplig forskning, snarare än samhällsvetenskaplig

dito. I den mån samhällelig forskning lyfts fram berör den mänskligheten som en helhet, och den negativa påverkan differentieras inte över olika samhällsgrupper. Det finns en sammankoppling mellan naturliga och samhällliga sfärer, men det sker i abstrakta former som inte speglar samhällens skilda realiteter. Sådan universell framhållning förbigår frågor om diskriminering. Detta åberopar den utförda kritiken att rörelsen inte betonar sambanden mellan klimatkrisen och de grupper som påverkas mer. Miljöproblem är mänskliga problem om klass och rasism vilka skapats av samhällliga strukturer. Genom att inte inta en anti-kapitalistisk hållning som beskriver problemet i relation till det ekonomiska och politiska systemets forande av orättvisor, förblir specifika gruppers intressen osynliga. Sådana uttryck formar en viss kollektiv identitet som får konsekvenser i vilka som kommer ansluta sig till rörelsens politiska kamp. Gruppbyggnad kan som tidigare nämnt ses som en reducering av möjligheter genom att vissa identitetsmöjligheter framhävs som relevanta och andra inte. De subjekt som interpelleras här, godtar uttrycket av en framhållning som förbigår kopplingen mellan klimat, miljö kvalitet och social rättvisa, och att miljöproblem oproportionerligt påverkar fattiga såsom forskning påvisat. Här kan vi bekräfta Ketelaars observationer om resonans: Extinction Rebellion misslyckas stå i solidaritet med människors vardagliga kamper, vilket undergräver framgångens resonans hos specifika grupper.

“We trying not to be solely a climate change movement, though we do sometimes get called that, it’s important to us that we also recognize the breadth of the ecological crises that we’re in.” (Extinction Rebellion³ 2019)

Här blir miljön igen det allmänna, gemensamma, universella som suddar ut sociala skillnader, som de sympatisörer som aktiveras av denna logiken förväntas inte bry sig om. Citatet understryker att de inte bara vill kallas för en klimatrörelse, men vad de tar upp är klimat och ekologi. Som kritiken uttalat och tidigare forskning om miljörörelsers kamp visat, är miljö- och klimatfrågor också frågor om rättvisa, människors rättigheter och livskvalitet i bredare mening. De går inte att särskilja och är därför något som borde lyftas inom klimataktivismen för att människor som påverkas negativt ska vilja delta i kampen. I sin klimataktivism antar inte Extinction Rebellion ett rättviseperspektiv i den mening att de inte lyfter sambanden mellan miljöskador och orättvisor, eller klimat och ekologi i relation till hur utsatta grupper påverkas mer. De universella uttrycken att styra på global nivå och skapa det globala som en plats för styrning är som Spivak beskrev historiskt sätt inte en neutral handling, utan uttryck sprungna ur kolonialism. En partikularitet som plockas upp och talar för allas gemensamma intressen imorgon, vilka suddar ut skillnader i icke gemensamma utfall idag. Den oproportionerliga bördan miljörörelser pratar om, av den ojämna distribueringen av påverkan från klimatförändringar och föroreningar vissa grupper utstår, lyfts inte fram i Extinction Rebellions klimataktivism. Problemformuleringar som berör det globala men förbigår vissa rättvisaspekter är exempel på hur de inte lyckas involvera de grupper som står inför en samtid omgiven av dessa förutsättningar.

4.1.2 Orsaken är politisk

Klimatnödläget hänvisas således till universella sanningar som att allt är ett, som går att veta på ett sätt och har ett utfall. När det kommer till orsaksförklaringar och tilldelning av skuld finns det även en ansvarig grupp. Framingens effektivitet mäts genom hur de resonerar med sina tänka målgrupper, och enligt Ketelaars' ökar en frames trovärdighet och styrka när en faktisk person eller organisation, snarare än abstrakta förklaringar, får ta skulden. Extinction Rebellions tre grundkrav ställs gentemot en tydlig motpol, vilken är staten. Sett som ett uttryck för politiska intressen infiltrerade av ekonomiska sådana, har staten misslyckats formulera samt agera mot klimatförändringarnas sanna kultur. De står tomma på lösningar och kan således inte ses som förtroendegivande (Extinction Rebellion³ 2019; Extinction Rebellion² 2019; Extinction Rebellion⁸ 2019). Att försöka neutralisera sin motståndare är inom frameteori en taktik och ett sätt att rekrytera folk genom neutralisering av motståndaren. Detta är ett sätt för Extinction Rebellion att skapa mobilisering och få gehör för sina formulerade sanningar.

“Decades of corporate lobbying and party politics have led to a climate and ecological emergency that poses an unprecedented existential threat to humanity and all life on Earth – “politics as usual” is no longer an option.”(Extinction Rebellion⁹ 2019).

Det politiska har även infiltrerat vetenskapen och länken mellan dessa sfärer är problematisk. Kritik riktas mot att en majoritet av klimatforskningen – som tillhandahåller stora delar av informationen vi tar del av och som blir underlag för politisk beslutsfattning – är politisk. De belyser detta genom att peka på IPCC-rapporter, och riktar kritik mot den långa process genom vilken rapporterna filtreras och bearbetas av paneler med politiker och ekonomer. Denna politisering av rapporterna resulterar i att output antar en mer konservativ hållning än input (Extinction Rebellion³ 2019).

Att forskningen är politiserad gör den alltså mindre sanningsenlig för att hamna inom ramen för ekonomiska och politiska intressen. Folket vilseleds av dessa intressen i konsumtion, och står som offer för politikernas systematiskt samhälleliga misslyckanden (Extinction Rebellion³ 2019; Extinction Rebellion⁴ 2019). Uttrycket av maktlösa individer som förtrycks av politiken pointerar den orättvisa som ofta definieras inom 'diagnostic framing'. Det finns i princip bara två grupper: eliten och politiker som tjänar deras intressen, och folket som kommer kunna företrädas av Extinction Rebellion. Inom kategorin politiker finns inga skillnader, de löper alltid risk att förföras av ekonomiska incitament i lobbyns favör och klimatets nederlag. Alla politiker är lika eftersom skillnader suddas ut av kategorier som sväljer vad som framställs som alla. Denna typ av grovhuggna analyser pekar på universalism där en rad skillnader inte får plats som relevanta för att tala till folk, motivera dem till handling och knyta kamper till varandra. Att ställa upp på dessa grovhuggna kategoriseringar och inte göra skillnad politiker emellan, blir att suddas ut partikulariteter för grupper som faktiskt påverkas beroende av vilka partier som sitter i ledning. Politiska skillnader är kopplade till sociala attribut som klass, och genom att suddas ut dessa politiska skillnader ses subjekten som abstraherade och

likvärdiga. Därmed blir att gå med på att inte bry sig om dessa skillnader, att göra en partikulär position universell.

4.2 'Prognostic framing'

Efter redogörelserna för Extinction Rebellions framing vad gäller problem- och lösningsformulering, återstår att besvara den sista operationaliseringsfrågan. Kommande två avsnitt besvarar frågeställningen: 3. Hur inramar Extinction Rebellion klimatnödlägets lösning? Vilka möjliga handlingsalternativ finns givet problemrepresentationen?

4.2.1 Lösningen är folket

”Conventional approaches of voting, lobbying, petitions and protest have failed because powerful political and economic interests prevent change. Our strategy is therefore one of non-violent, disruptive civil disobedience – a rebellion. Historical evidence shows that we need the involvement of 3.5% of the population to succeed – in the UK that’s about 2 million people.” (Extinction Rebellion² 2019)

Utifrån citatet ovan kan vi urskilja två saker. Dels uppmålningen av politiska misslyckanden, och hur nyckeln till förändring vilar i mobilisering av folket. Dessa faktorer kan tänkas höra samman med hur Extinction Rebellion beskriver sig som apolitiska (Extinction Rebellion¹ 2019). Kritiska röster menar att de gör fel i att försöka skilja klimatpolitik från politik eftersom det handlar om relationer av makt. Att Extinction Rebellion beskriver sig som apolitiska åsyftar att de inte inordnar sig partipolitiskt, men om de sedan ser sig som opolitiska såsom kritiker hänvisar till ges ingen förklaring (Extinction Rebellion¹⁰ 2019). Det är en fråga om vad som läggs i begreppet politik. Enligt min mening är de aktioner Extinction Rebellion utför politiska. De själva menar i viss mån att politik är ett uttryck för ekonomiska intressen i elitors favör vilka blockerar politiker att se den större helheten (Extinction Rebellion 2019), och de ställer sig utanför det politiska eftersom de är rationella, neutrala människor som kan tala för alla och i allas intressen.

We are working to improve diversity in our movement. We don’t think it is helpful to set this up as a fight between the “left” and the “right”, we have an enormous challenge before us, we believe we need to lay down our differences and find our common ground.
(Extinction Rebellion¹⁰ 2019).

De apolitiska ståndpunkterna värderas som strategier på två sätt: de ställer sig bortanför problemets orsak, och möjliggör för mobilisering av fler grupper från det politiska spektrumet. Här återkommer vi till 3.5% målet som baseras på Erica

Chenoweths arbete om politiskt våld och icke-våldsaktivism. Hon menar att rörelser som mobiliserat mellan 1–5% av befolkningen har lyckats genomföra önskad förändring (Extinction Rebellion 2019). Återigen blir partikulära historier uttryck för universella sanningar genom att de tas ur en kontext och antas kunna generaliseras. 3.5% är alltså målet, och det blir oviktigt vilka människor som ingår, det behöver bara vara antal. En generisk massa eftersom det inte finns någon skillnad individer emellan, eller för att de kan gå med på att bortse från dessa skillnader i avsikt att representera ett ansenligare mål efter Extinction Rebellions definitioner. Den liberala idén om de abstrakta subjekten. Extinction Rebellion gör anspråk på att ställa sig bortom politiken och tala för dem alla (Extinction Rebellion 2019), men att göra det är att tala för en viss grupp eftersom även universella anspråk har partikulär härkomst. Vilka partikulära identiteter, erfarenheter o begrepp som konstrueras som universella påverkar vem som tilltalas, mobiliseras och har intressen i deras kampanjer, och vilka som faller utanför. De som inte ser sina partikulära intressen som integrerade i denna konstruktion av en universell identitet kommer ingalunda ansluta sig. Ett exempel på hur försök att representera alla leder till kritik från de som inte ser intressen som integrerade, är hur Extinction Rebellions mål beskrivs som alltför diffusa, och tydligare strategi av vilka mål som ska förverkligas efterfrågas.

”We need you – whoever you are, however much time you have – to help build a powerful movement. Our vision of change involves mass participation. Together we’re unstoppable.” (Extinction Rebellion¹¹ 2019)

Citatet antyder att vem som helst är välkommen att gå med i rörelsen. Men alla har inte lika möjligheter att utföra de aktioner som rörelsens strategier förutsätter. Det är en fråga om strukturella rasistiska tendenser: om särbehandling vissa grupper utsätts för av polisen där alla inte behandlas lika varken under arresten eller ute i arbetslivet med anmärkningar i registret. Det är också en mer renodlad ekonomisk fråga om vem som möjligen kan avvara en vecka att sitta häktad. Extinction Rebellions ”alla ska med” universalism är sprungen ur en partikulär verklighet där dessa premisser inte blir betydande.

”We have a duty to disobey this system which destroys life on earth and is deeply unjust. Some of us will undertake open (“**above ground***”) actions that risk arrest and charges. Evidence suggest that such open civil disobedience and direct action are crucial to change (See for example evidence in CounterPower by Tim Gee and This is an Uprising by Engler & Engler). It isn’t necessary or required that everyone do this, as for some there are good reasons not to (we ask everyone to take time to be clear on their own circumstances, fears and motivations here). Importantly, our *Extinction Rebellion* culture should support those of us willing to put ourselves on the line in this way – there are also many support roles that are useful and we need to enable at least 3% of the population to actively participate.” (Extinction Rebellion 2019)

Här finns ett erkännande av det partikulära ojämlikheterna där alla inte är säkra att utföra protester som riskerar arrest. Dessa grupper är också välkomna, men statushöjningen som 'motivational frames' berör är för de som utför de typer av aktioner som kan skapa förändring. Att ställa oss upp mot det orättvisa systemet är vår plikt, och enda sättet att göra det är genom civil olydnad. Staten har inte allas intressen, men det har Extinction Rebellion (Extinction Rebellion 2019). En viss typ av aktivism framställs här som den enda lösningen. Det är hämtat från en bok om konflikter som säger att av samtliga kamper mellan icke-statliga- och statliga aktörer mellan åren 1990 och 2006, var det de kampanjer av civil olydnad som fungerade bäst (Extinction Rebellion¹⁰ 2019). Återigen blir kontextuella exempel allmängiltiga sanningar – det partikulära blir universellt.

Extinction Rebellions universella meningar är sprungna ur partikulära positioner som gör sig påmind, och det kan förklara den kritik som säger att rörelsen är designad för medelklassen. De arbetar för att skapa en mer inkluderande rörelse, som syftar till att lyfta fram röster som vanligtvis inte får utrymme att höras. De vill även ha roterande maktpositioner så att de inte cementeras (Extinction Rebellion 2019). De vill vara representanter för folket. De vill inte ha tydliga ledare utan vara ett resultat av sina medlemmar: "vi är Extinction Rebellion och du är oss" (egen översättning) (Extinction Rebellion 2019; Extinction Rebellion¹⁰ 2019). Men rörelsen har utformats av Gail Bradbrook, Roger Hallam m.fl. och lanserades sedan som ett färdigt koncept. Rörelsen skapas, omskapas och tillskrivs olika mening genom sina medlemmar, men dess principer är utformade av en viss grupp människor med vissa tankar, positioner och förutsättningar vilka färgar de särskilda premisser och sanningar genom vilka rörelsens grunder tagit sig (Extinction Rebellion¹⁰ 2019). Tarrow beskrev det som att de grundläggande egenskaperna för sociala rörelser är att sätta upp kollektiva utmaningar och gemensamma syften för att sedan bygga solidaritet genom kollektiva identiteter. Att dessa utmaningar och syften redan var beskaffade på förhand, begränsar utrymmet för det kollektiva identitetsskapandet, och därigenom vilka som känner igen sig och vilja ansluta till rörelsens projekt. Genom att basera en grupp utefter universella betingelser som utesluter vissa sociala attribut, utesluts de subjekt som inte är redo att avsäga sig dessa attribut till förmån för den abstrakta kollektiva identiteten.

4.2.2 Medborgarförsamlingen

De liberala förhållningssätt Extinction Rebellion visat genom sin uppmålning av staten som främsta "fiende", bäddar för en lösningsformulering där staten är frånvarande. Det tredje kravet Extinction Rebellion ställer syftar till att "gå bortom politiken" där staten bör införa och låta sig ledas av rekommendationer från en medborgarförsamling gällande frågor om klimat och ekologisk rättvisa. Initiativet skulle skapa en mer rättvis direktdemokrati menar de. Vanliga människor skulle då ges möjlighet att delta i viktiga beslut genom att utreda, diskutera, och ge rekommendationer om åtgärder för klimatnödläget. Medlemmarna för en sådan församling skulle väljas genom slumpmässigt urval så landets uppsättning – gällande egenskaper om kön, ålder, etnicitet, utbildningsnivå och geografi – återspeglas. Information om nödsituationer skulle erbjudas av experter och de som påverkas mest, och med professionell hjälp diskuteras frågorna i grupper som sedan

röstar om förslagen. Initiativet skulle drivas av icke-statliga organisationer under oberoende tillsyn som ett sätt att genomtränga partipolitiken (Extinction Rebellion¹ 2019).

De menar att delar av problemet är sättet på vilket partipolitiken fungerar. Politiker har misslyckas med att implementera långsiktiga beslut eftersom de inte ser längre än till nästa valomgång. Parlamentsmedlemmar är styrda av lobbying o företag; söker positiv mediebevaktning; och baserar sina policys på opinionsmätningar där människor inte kan ta informerade beslut (Extinction Rebellion¹ 2019). Givet problemdefinitionen där politiker står ansvariga vill de uppnå en lösning som ligger i folkets vilja, och folket ses som abstraherade medborgare med en gemensam vilja konstruerad för alla och i allas intressen.

“A Citizens’ Assembly provides us, the people, with a way to decide what’s best for our future, even if that requires radical changes in the present. Moreover, because they are informed and democratic, the Citizens’ Assembly’s decisions will provide political cover and public pressure for politicians to set aside the usual politicking and do the right thing.” (Extinction Rebellion⁹ 2019).

Följaktligen beskylls politiker att låta sig styras av ekonomiska intressen, men de säger samtidigt att medborgaren inte är tillräckligt informerad. Det finns en stor tilltro till folket men informationsutdelning är då fundamental. Genom att experter erbjuder information, finns ett stort förtroende för folket som beslutsfattare i frågor om klimat och miljö. Vad som förblir oklart är vem och vad som definierar en expert, och vilken sorts information den bidrar med. Oavsett ger det upphov till frågor om möjligheten för objektiv kunskapsproduktion som inte färgas av intressen, eller om det enbart är intressen av en annan karaktär som förmedlas. Universella insinuationer utkristalliseras här genom att oberoende icke-statliga organisationer levererar policyalternativ som råden sedan väljer mellan. Detta är ett sätt att trycka undan skillnader som något politiskt konstruerande. Representationen av skillnad i rådet blir som Wendy Brown talade om ett sätt att lyfta ut den ur den politiska processen, och bara se till att alla finns för att rösta. Genom information från experter kommer medborgarförsamlingen ta vad Extinction Rebellion menar är rätt beslut.

Medborgarförsamlingen ses alltså som ett sätt att bryta det politiska dödläget. De är rättvisa och transparenta och alla medlemmar kommer få lika stort utrymme att bli hörda (Extinction Rebellion¹ 2019). Eftersom alla hotas av klimatnödläget ska alla vara med och bestämma (Extinction Rebellion⁹ 2019). En kritik som förts mot medborgarförsamlingen är just en undran om vilka som möjligen kommer delta i den (Aarjan 2019). I starten förväntas medborgarförsamlingen sammanträffa minst tio helger under loppet av sex månader, och därefter så ofta de själva anser nödvändigt (Extinction Rebellion¹² 2019). Det står inte huruvida medlemmarna förses med ekonomisk ersättning (Extinction Rebellion¹³ 2019). När dessa grunder inte redogörs för, vilka lockas då av denna vision? Vilka subjekt är det som interpelleras här? Att förutsätta att alla har möjlighet att avsätta den tiden, men samtidigt inte redogöra för eventuell ekonomisk ersättning tillskriver medborgare med likgiltig blick på de sociala attribut som skiljer de åt genom att de blir

förmedlare av ett större abstrakt mål. De tillskrivs en universell vilja att delta från första början. Det är starka uttryck för universalism utefter Étienne Balibars beskrivning. Tanken om medborgarförsamlingen och utformningen av den rymmer sannerligen ett löfte om universell inkludering i det politiska livet där alla individer förstås som abstrakta medborgare. Återigen bildas gruppidentitet som inte tar hänsyn till skillnader och reducerar identifieringsmöjligheter. De subjekt som interPELLERAS här är de som delar dessa attityder och således blir del av den kollektiva identiteten. De som inte är redo att avsäga sig eventuella motsättningar för att ingå i det kollektiva som abstrakta subjekt, hamnar utanför.

“This isn’t pie in the sky – it’s proven practice. Citizens’ Assemblies around the world have shown that ordinary people can understand complex information, weigh the options, and make informed choices. Examples include Ireland, Canada, Australia, Belgium and Poland.”
(Extinction Rebellion⁹ 2019).

Att en medborgarförsamling kommer fungera baseras på exempel givna i citatet ovan, genom retoriken om att det har fungerat i andra situationer och därför kommer fungera här också. Medborgarförsamlingen är ett sätt genom folket att ta beslut i samtiden om vad som kommer vara bäst för framtiden (Extinction Rebellion⁹ 2019). Syftet med medborgarförsamlingen är demokrati och rättvisa för alla, men som tidigare nämnt utifrån teori om universalism är dessa tankar sprungna ur en viss partikulär ställning och kan inte tas för givet som en universell sanning (Extinction Rebellion⁹ 2019). Klimatförändringarna har störst påverkan på ekonomiskt utsatta grupper, och de ekonomiska villkoren bör följaktligen preciseras i förslaget. Vad händer annars med den utlovade rättvisan?

4.3 Sammanfattning

Extinction Rebellion utser sig själva som innehavande av sanningen, som går att förklara med vetenskapen med stort V. De har lösningen och strategierna för att nå dem vilket är vår gemensamma uppgift. En sanning, en vetenskap, en lösning, ett folk. Den rättvisa medborgarförsamlingen och mobiliseringen av massan. Det finns ingen annan utväg, detta är vår uppgift, vi är alla. Men att tala för allas gemensamma intressen imorgon suddar ut skillnader i icke gemensamma utfall idag, och de som kämpar för dagen har inte förmånen att tänka på framtiden. Grupp-kategorier sväljer sociala attribut: folket som Extinction Rebellion företräder, och politiker som inte talar sanning. Extinction Rebellion kan tala för och representera den stora massan, genom att de skapar en global identitet med det globala som en plats för styrning.

Dessa uttalade univeraslismen kommer från en viss partikulär position, och det gör det svårt att hantera en rad olika saker så som klass, rättvisa, etnicitet och makt i termer av alliansbygge, eftersom frågor om klimat är kopplade till dessa. Vilka partikulära identiteter, erfarenheter o begrepp som konstrueras som universella påverkar vem som tilltalas, mobiliseras och har intressen i deras kampanjer, och vilka som faller utanför. Genom att basera en grupp utefter universella betingelser

som utesluter vissa sociala attribut, utesluts de subjekt som inte är redo att avsäga sig dessa attribut till förmån för den abstrakta kollektiva identiteten. Försök att representera alla, leder till kritik av de som inte ser sina partikulära intressen som integrerade i konstruktionen av en universell identitet. Framställningen av medborgare som just medborgare är oförenlig med det uttalade syftet att tala till *alla* och resulterar i att Extinction Rebellion får föga resonans för sina analyser. Rörelsen misslyckas med att stå i solidaritet med vissa politiska kamper och specifika grupper, vilket kan förklara den omfattande mediala kritik som framförts.

5 Slutsats

Den här undersökningens främsta syfte var att åskådliggöra hur Extinction Rebellions formuleringar av klimatnödlägets problem-, orsak-, och lösningsformuleringar inte är en neutral diskursiv terräng, utan har politiska implikationer. Ett frameanalytiskt ramverk har varit den metodologiska grunden för analysen. Utifrån det teoretiska ramverket har jag diskuterat hur Extinction Rebellions politiska utformning och skapande av identitet och rum som universella, har ett partikulärt innehåll, vilket gör att specifika grupper inte känner sig representerade. Skapandet av en universell identitet som utger sig att kunna tala för alla, sväljer frågor om sociala skillnader och rättvisa, vilket hör samman med kritiken och dess svårighet att förankra sig i specifika grupper.

I detta slutliga skede vill jag vädra några avslutande reflektioner. Extinction Rebellion bekräftar tidigare forskning som berör rörelser i globala nordets fokus på klimatförändringar som en miljöfråga som betonar vetenskap och utsläppskontroll snarare än frågor om globalisering, handel och fattigdom som grundar sig i rättviseaspekter. De funna resultaten är bara oväntade om vi ser på Extinction Rebellion som något radikalt som bryter en liberal konsensus, vilket de kanske gör i sin syn på klimatet. I rörelsens uppfattning av politiska subjekt blottar sig seglivade diskursiva liberala strukturer, där de utlovar universell inkludering i det politiska livet, och konstruerar frågor som tillgängliga för alla och i allas intressen. De visar på liberala förhållningssätt, inte minst genom hur de målar upp staten som vår högsta ”fiende”, som bäddar det för en lösningsformulering där staten är frånvarande. Detta riskerar att främja neoliberalas krafters positioneringar med minimala stater som främsta ideal. Föreställningen om subjekt som rationella individer appellerar inte alla - hur ska vi få bukt med klimatproblematiken genom rörelser som inkluderar alla? Klimatrörelser har större chans att lyckas om de bekänner lokala kamper som delar av någonting större, och skapar den kollektiva identiteten över gränser med hänsyn till partikulära skillnader.

6 Referenser

- Agyeman, Julian – Robert D. Bullard – Bob Evans, 2002. "Exploring the nexus: Bringing together sustainability, environmental justice and equity." *Space and polity* 6 (1): 77-90.
- Benford, Robert, 2005. "The Half-Life of the Environmental Justice Frame: Innovation, Diffusion, and Stagnation" I Pellow, N. David – Brulle, J. Robert (red.) *Power, Justice, and the Environment: A Critical Appraisal of the Environmental Justice Movement*. The MIT Press, London.
- Bergström, Göran – Boréus, Kristina, 2012. "Diskursanalys" I Bergström, Göran – Boréus, Kristina (red.) 2012. *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3:e uppl. Lund: Studentlitteratur
- Brown, Wendy, 2001. *Politics Out of History*. Princeton University Press
- Brown, Wendy, 2004. "Tolerance and/or Equality? The "Jewish Question" and the "Woman Question" I *A Journal of Feminist Cultural Studies*, 15(2):1-31.
- Della Porta, Donatella – Diani, Mario, 2006. *Social movements: an introduction*. E. ed. Malden, MA.: Blackwell.
- Della Porta, Donnatella – Parks, Louisa, 2004. "Framing processes in the climate movement" in Dietz, Matthias & Garrelts, Heiko (red.) (2014). *Routledge handbook of the climate change movement*. London: Routledge.
- Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Towns, Ann – Wägnerud, Lena. 2017. *Metodpraktikan konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:e uppl. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Entman, Robert M., 1993. "Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm" I *Journal of Communication*, 43 (4):51-58.
- Fairclough, Norman, 1992. *Discourse and social change*. Cambridge: Polity.
- Goffman, Erving, 1974. *Frame Analysis: An Essay on the Organisation of Experience*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Jazeel, Tareq, 2011. "Spatializing difference beyond cosmopolitanism: Rethinking planetary futures:" *Theory, Culture, and Society* 28(5):75–97.
- Laclau, Ernesto – Mouffe, Chantal, 1985. *Hegemony and Socialist Strategy. Towards a Radical Democratic Politics*. London: Verso.
- Lepistö-Johansson, Piia, 2012. "Frame analysis" i Albert J Mills, Gabrielle Durepos & Elden Wiebe (red.) *Encyclopedia of Case Study Research*. Thousand Oaks, Kalifornien: SAGE Publications, s. 405–407.
- Melucci, Alberto, 1992. *Nomader i nuet: sociala rörelser och individuella behov i dagens samhälle*. Göteborg: Diadalos.
- Pettit, Jethro, 2004 "Climate justice: A new social movement for atmospheric rights." I *IDS Bulletin, Climate Change and Development* 35 (3): 102-106.
- Sicotte M, Diane – Brulle, J. Robert, 2018. "Social Movements for Environmental Justice through the lens of Social Movement Theory" I Holifield, Ryan – Chakraborty, Jayajit – Walker, Gordon, *The Routledge Handbook of Environmental Justice*. London: Routledge, Taylor & Francis Group.

- Scott, W. Joan, 2004. "French universalism in the Nineties". *A journal of Feminist Cultural Studies*, Vol 15 (2): 32-53. Duke University Press.
- Snow A. David – Vliegenhart Rens – Ketelaars Pauline, 2018. "The Framing Perspective on Social Movements: Its Conceptual Roots and Architecture" in the book: *The Wiley Blackwell Companion to Social Movements*, ed by david A. Snow, Sarah A. Soule, Hanspeter Kriesi, and Holly J. McCAMON. 2nd ed. WILEY Blackwell. pp.392–410
- Spivak, G.C. 2013. "Scattered Speculations on Geography". *Antipode* 46 (1): 1–12.
- Tarrow, Sidney, 2003. *Power in movements – social movements and contentious politics*. Andra upplagan, New York, Cambridge University press.
- Tarrow, Sidney G. (2011). *Power in movement: social movement and contentious politics*. Rev. & updated 3rd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tilly, Charles, 2002. *Stories, identities, and political change*, Lanham, Rowman & Littlefield Publishers Inc.
- Tilly, Charles, 2004. *Social movements, 1768-2004*. Boulder, Colo.: Paradigm Publishers
- Tilly, Charles & Tarrow, Sidney G. 2007. *Contentious politics*. Boulder, Colo.: Paradigm
- Torrás, M – Boyce, J.K, 1998. Income, inequality and pollution: a reassessment of the environmental Kuznets curve, *Ecological Economics*, 25(2): 147–160.
- Wallerstein, Immanuel, 2005. *Världssystemanalysen*. Tankekraft Förlag.
- Winther Jørgensen, Marianne - Louise Phillips, 2000 [1999]. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

6.1 Elektroniska referenser

- Aarjan, Aranyo, 2019. "It's time to add global justice to XR's demands". [Elektronisk] <https://www.redpepper.org.uk/xr-global-justice/?fbclid=IwAR0wxgHBODYxTemOdJ9EmzfyH215BAkzj0gl6moEdVofUquolf8jH9C1Sis> Hämtad: [2019-12-05]
- Akec, Athian, 2019. "When I look at Extinction Rebellion, all I see is white faces. That has to change". *The Guardian*. [Elektronisk] https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/oct/19/extinction-rebellion-white-faces-diversity?fbclid=IwAR0d46j-72-kJ-xJinBGCyWbz_H-rIp8VOrEA3Pin6ICqMo88gR4IXq01uU Hämtad: [2019-12-05]
- Bell, Karen. 2019. "A working-class green movement is out there but not getting the credit it deserves". *The Guardian*. [Elektronisk] <https://www.theguardian.com/environment/2019/oct/11/a-working-class-green-movement-is-out-there-but-not-getting-the-credit-it-deserves> Hämtad: [2019-12-05]
- Dhillon, Amardeep, 2019. "Extinction Rebellion must decide if it is anti-capitalist - and this greenwashing mining company shows us why". *Independent*. [Elektronisk] <https://www.independent.co.uk/voices/extinction-rebellion-climate-crisis-bhp-mining-coal-colombia-a9167601.html> Hämtad: [2019-12-06]
- Extinction Rebellion, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/the-truth/about-us/> Hämtad: [2020-01-04]

- Extinction Rebellion¹, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/the-truth/demands/> Hämtad: [2020-01-04]
- Extinction Rebellion², 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/act-now/> Hämtad: [2020-01-04]
- Extinction Rebellion³, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/the-truth/> Hämtad: [2020-01-04]
- Extinction Rebellion⁴, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/the-truth/the-emergency/> Hämtad: [2020-01-04]
- Extinction Rebellion⁵, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/wp-content/uploads/2019/09/Rebel-Starter-Pack-4-September-2019.pdf> Hämtad: [2020-01-07]
- Extinction Rebellion⁶, 2019. [Elektronisk] <http://extinctionsymbol.info/> Hämtad: [2020-01-07]
- Extinction Rebellion⁷, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/2019/11/09/every-single-being-on-the-planet/> Hämtad: [2020-01-07]
- Extinction Rebellion⁸, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/declaration/> Hämtad: [2020-01-07]
- Extinction Rebellion⁹, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/act-now/resources/citizens-assembly/> Hämtad: [2020-01-07]
- Extinction Rebellion¹⁰, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/the-truth/faqs/> Hämtad: [2020-01-07]
- Extinction Rebellion¹¹, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/act-now/join-us/> Hämtad: [2020-01-07]
- Extinction Rebellion¹², 2019. [Elektronisk] <https://drive.google.com/file/d/1dXZif0DtyUkwUwQvj6XRQbFYQwwoIUK/view> Hämtad: [2020-01-07]
- Extinction Rebellion¹³, 2019. [Elektronisk] <https://rebellion.earth/wp/wp-content/uploads/2019/06/The-Extinction-Rebellion-Guide-to-Citizens-Assemblies-Version-1.1-25-June-2019.pdf> Hämtad: [2020-01-07]
- Fiennes, Natalie, 2019. "Extinction Rebellion isn't 'beyond politics' - and its members are waking up to their white privilege problem". *Independent*. [Elektronisk] <https://www.independent.co.uk/voices/extinction-rebellion-climate-crisis-justice-diversity-white-privilege-police-a9145776.html> Hämtad: [2019-12-05]
- Fraser, May, 2019. "The Police Line". *Bella Caledonia*. [Elektronisk] https://bellacaledonia.org.uk/2019/10/16/the-police-line/?fbclid=IwAR3xASUQKrwZKsZ38t5Gyq3IuLu5EQaCz_b5lfG6tRwFMkkRhrKD8odE5J0 Hämtad: [2019-12-06]
- Gandhi, Sharlene, 2019. "Extinction Rebellion need to focus on the fact that climate displacement will largely impact communities of colour". *Gal-dem*. [Elektronisk] http://gal-dem.com/extinction-rebellion-need-to-focus-on-the-fact-that-climate-displacement-will-largely-impact-communities-of-colour/?fbclid=IwAR2at8Gn3PPySr_hE2fpgBmoVOI9Lk3fXS23tTgWw7hIV7iNjcyxWULrw Hämtad: [2019-12-06]
- Garraway, Jessica, 2019. "A Real Extinction Rebellion Means the End of Colonialism, Imperialism, and Capitalism". *Common Dreams*. [Elektronisk] https://www.commondreams.org/views/2019/09/22/real-extinction-rebellion-means-end-colonialism-imperialism-and-capitalism?fbclid=IwAR2tNQgpKkw2Zz1bGvxfqe8Le46VUyQyNkL0o_wmNjbAmjNxDxubjyBeE Hämtad: [2019-12-05]

- Gayle, Damian, 2019. "Does Extinction Rebellion have a race problem?". *The Guardian*.
 [Elektronisk] https://www.theguardian.com/environment/2019/oct/04/extinction-rebellion-race-climate-crisis-inequality?fbclid=IwAR3ISc_2cNPTnNQSOvnXzmyVyDW8uFaF7kUqf6UyNRcLrl_29FbDUFxgbjU Hämtad: [2019-12-05]
- Guardian, 2019. "The Guardian view on Extinction Rebellion: numbers alone won't create change". *The Guardian*. [Elektronisk]
<https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/oct/21/the-guardian-view-on-extinction-rebellion-numbers-alone-wont-create-change> Hämtad: [2019-12-05]
- Rahman, Minnie, 2019. "You can't have climate justice without migrant justice". *Huckmag*. [Elektronisk]] https://www.huckmag.com/perspectives/opinion-perspectives/you-cant-have-true-climate-justice-without-migrant-justice/?fbclid=IwAR21w8C6ZI_lgoFt2XSx5jVQXkQagt8aHQCAdJDsW_RvuX14gDcbqOJhyeg Hämtad: [2019-12-06]
- Shand-Baptiste, Kuba, 2019. "Extinction Rebellion's hapless stance on class and race is a depressing block to its climate justice goal". *Independent*. [Elektronisk]
https://www.independent.co.uk/voices/extinction-rebellion-climate-crisis-race-class-london-arrests-xr-a9156816.html?fbclid=IwAR1UMg0t-SP3DmTPPAnuPoUYgZCmf13BxtJnGGO6C1k00ijwNY71ZzmL_8k Hämtad: [2019-12-06]